Hoofdstuk 5

"IK GA SURFEN WAAR EN WANNEER IK WIL!"

PROCESSEN VAN SPORTIFICATIE EN REGULERING IN RELATIE TOT DE WIJZE WAAROP DE GOLFSURFSPORT WORDT BEOEFEND EN BELEEFD

Niels Reijgersberg

5.1 Inleiding en methoden

Golfsurfen wordt gezien als de moeder van alle boardsporten. Golfsurfen is de activiteit waarbij iemand zich staand op een surfplank laat meevoeren met de kracht van een golf. De afgelopen decennia ontwikkelden golfsurfplanken zich tot diverse varianten met wielen, zeilen, kites of bindingen om zo de sneeuw te kunnen trotseren. Het golfsurfen is

FOTO: MAARTEN HUISMAN

hoogstwaarschijnlijk uitgevonden door de Polynesiërs in Hawaï. Ontdekkingsreiziger James Cook schreef al in 1777 over de kunst van het staand surfen. Waarna het nog eeuwen zou duren voordat het golfsurfen zich over de wereld verspreidt en uiteindelijk, veel later, ook in Nederland verschijnt. Iedereen kent die foto's wel van surfers in zwembroek en ontbloot bovenlijf, die op de meest zonnige locaties in helderblauw water, feilloos prachtige hoge golven surfen. Dat is waarschijnlijk ook de associatie die de meeste mensen met golfsurfen hebben, maar dat is allerminst het geval in Nederland. Toch zijn beoefenaars van het golfsurfen ook hier in de Noordzee steeds meer te zien. Langs welke lijnen heeft de golfsurfsport zich over de wereld verspreid en hoe heeft de golfsurfsport zich in Nederland ontwikkeld?

De tijd dat het golfsurfen puur en alleen werd beoefend in een kleine hardcoregroep met surfers die hun leven aan het golfsurfen wijten, is voorbij. Het golfsurfen is voor hele nieuwe doelgroepen toegankelijker geworden. Tegenwoordig kunnen gezinnen een dagje naar het strand en leren golfsurfen. Middelbare scholen die tijdens de lessen lichamelijke opvoeding een introductieles golfsurfen aanbieden, zijn geen uitzondering. Dit heeft er mede toe geleid dat het bij goede surfcondities veel drukker in de line-up is geworden.

De opkomst van de golfsurfsport in Nederland is niet alleen te zien in de toename van het aantal beoefenaars. Jarenlang zat in Scheveningen de enige surfwinkel van Nederland. Inmiddels zijn er meerdere surfwinkels in Scheveningen gevestigd. Een surfwinkel gedecoreerd met symbolen van de surfcultuur (surfboards en surfmagazines) in het centrum van Amsterdam, gericht op de mainstreammarkt is geen bijzonderheid. Welke uitwerking heeft de groei van de golfsurfsport op de wijze waarop het golfsurfen wordt beoefend en beleefd? De toegenomen belangstelling voor golfsurfen en de daarmee gepaard gaande druk op en rondom de meest bekende surfspots in Nederland heeft tot diverse regulering- en disciplineringmaatregelen geleid. Enerzijds trachten de betreffende gemeenten de druk op en om de bekende surflocaties beter te begeleiden en te coördineren. Anderzijds proberen zij te profiteren van het hippe, jonge en sportieve imago dat het golfsurfen met zich meebrengt. Hoe kijken de beoefenaars van de golfsport tegen dit soort maatregelen en initiatieven aan en zijn deze van invloed op de manier waarop zij hun sport beoefenen en beleven?

Om antwoord te vinden op de hierboven gestelde vragen, zijn verschillende methoden van onderzoek gebruikt. Er zijn twaalf interviews afgenomen met beoefenaars die in verschillende fasen met de golfsurfsport kennis hebben gemaakt, zie tabel 5.1. Naast een goede man-vrouwverdeling is er onderscheid gemaakt tussen diegene die maximaal twee jaar geleden kennis hebben gemaakt met golfsurfen en degenen die meer dan vijf jaar geleden met golfsurfen zijn begonnen. Het aantal beoefenaars van de golfsurfsport is de afgelopen jaren flink gegroeid en de sport heeft zich in een razend tempo ontwikkeld. Wanneer je een goed beeld wilt krijgen van de mensen die het golfsurfen beoefenen, is het van belang om niet alleen te spreken met de pioniers, maar ook met mensen die net met golfsurfen hebben kennisgemaakt. Alleen dan ontstaat een volledig beeld van de groep mensen die actief zijn in het golfsurfen (vlg Donnelly, 2006). Bovendien ontstaat daardoor een completer beeld over de mate waarin processen van sportificatie en regulering zichtbaar zijn.

Tabel 5.1 ***Respondenten.***

Kennismaking	Man	Vrouw
Minder dan twee jaar geleden	Louis 2008, Daan 2007, Barry 2007	Marit 2007, Mo 2008
Meer dan vijf jaar geleden	Ian 1995, Daniël 1999, Stef 1992, Frank 1995	Nienke 2004, Sabine 2005, Les 2004

Naast het lezen van verschillende wetenschappelijke artikelen is er ook informatie verworven in surfmagazines, surfvideo's en diverse websites over golfsurfen. Dergelijk materiaal geeft een goede inkijk in de (sub)cultuur en schetst een beeld over historische en sociaal-culturele achtergronden en verhoudingen in de surfwereld.

Golfsurfen een (leefstijl)sport?

Hoe kan de sportachtige activiteit golfsurfen het best worden beschouwd? Bij sportbeoefening wordt al snel gedacht aan meer traditionele sporten als voetbal, hockey en tennis. Deze sporten worden voornamelijk in georganiseerd verband beoefend en binnen de kaders van een speciaal daarvoor ingericht sportveld. Golfsurfen verschilt alleen hier al enorm van de meer traditionele sporten, omdat de georganiseerde competitie maar een heel klein deel van de surfcultuur omvat. Bovendien kan de zee, en met name de Noordzee, zeker niet gezien worden als een voetbalveld dat klaarligt om te gebruiken. Het gaat om een unieke combinatie waarbij het samenspel tussen golfhoogte, getij, windkracht en windrichting voor de juiste surfomstandigheden kunnen zorgen.

De afgelopen decennia hebben zich in toenemende mate sportvormen buiten het traditionele sportaanbod aangediend. Er zijn verschillende definities voor het concept sport, waarin aspecten van winnen en verliezen, het verbreken van records, hoger, sterker en verder, centraal staan (o.a. Eichberg in Crum, 2001). Voor de meeste surfers, beoefenaars van het golfsurfen, speelt het competitie-element geen rol. Sporten die niet beoefend worden met het oog op winnen of het verbreken van records, worden ook wel als *alternative sports* beschouwd (o.a. Dietrich en Heineman, 1989 in Crum, 2001). Rinehart (1998) introduceert de term expressieve sport voor activiteiten waarin beoefenaars streven naar eenwording met de (natuurlijke) omgeving. Sommige beoefenaars spreken soms zelfs over een kunstvorm. Booth (2005) beschrijft sommige surfers, met name in de beginjaren, als *soul surfers*. Voor *soul surfers* zijn golven als dromen en is surfen de ultieme vrijheid. Deze meer hedonistische benadering is tegenwoordig niet voor iedere beoefenaar van het golfsurfen vanzelfsprekend.

Wheaton (2004) maakt gebruik van de term leefstijlsport om sporten als skaten, surfen, snowboarden, wakeboarden en ultimate frisbee aan te duiden. Leefstijlsporten zijn de afgelopen decennia ontstaan en vanuit die activiteit zijn weer geheel nieuwe sporten ontstaan (Wheaton, 2004). Ondanks dat de eerste golven al eeuwen geleden zijn gesurft,

beleeft het surfen zijn eerste grote doorbraak pas in de loop van de twintigste eeuw (vgl Warshaw, 2005). Het golfsurfen heeft zich sindsdien onder andere als gevolg van materiaalinnovaties ontwikkeld in verschillende surfdisciplines. De International Surfing Association erkent inmiddels negen verschillende specialismen.[7] Daarnaast zijn er ook allerlei andere activiteiten die hun oorsprong aan het golfsurfen ontlenen.[8]

Leefstijlsporten kenmerken zich, volgens Wheaton (2004), door een aversie tegen traditionele vormen van competitiebeoefening; het nemen van veel risico's door de beoefenaars; de waardering van persoonlijke vrijheid en ze worden individueel beoefend. Dit leefstijlsportconcept is niet op alle punten volledig, maar is zeker het best passend. Wat sport is, is niet eenvoudig te duiden. Sport evolueert en er dienen zich telkens weer nieuwe sportieve activiteiten en beoefeningsvormen aan, dat maakt dat sport aan verandering onderhevig is (De Knop e.a., 2002). Dit sluit goed aan bij Crum (2001) die zegt dat het concept van sport zich in de loop der tijd voordurend heeft ontwikkeld en dat in de toekomst ook zal blijven doen. Dit geldt zeker voor het leefstijlsportconcept, want deze, veelal nieuwe sportachtige activiteiten, ontwikkelen zich snel. En mede daarom zijn onder andere (sub)culturele kenmerken (voortdurend) aan verandering onderhevig.

5.2 De opkomst en verspreiding van golfsurfen over de wereld

De oudste bronnen over het bestaan van golfsurfen dateren uit 1777 van ontdekkingsreiziger James Cook die Hawaï aandeed. Mogelijk dat de Inca-vissers zich, rond 3000 voor Christus, op hun kano's van gevlochten riet ook al lieten meevoeren door de voortstuwende kracht van de golven. De komst van westerse migranten op Hawaï betekende het einde van het golfsurfen. Golfsurfen werd door de Europeanen gezien als heidens en nutteloos. Begin 1900 word het surfen op Hawaï nieuw leven ingeblazen.

5.2.1 Sportificatie en institutionalisering

Heel langzaam begon het golfsurfen zich in de jaren twintig te verspreiden naar andere plaatsen en werelddelen. De belangrijkste motivator achter de wereldwijde expansie en popularisering van het golfsurfen is in die tijd meervoudig olympisch zwemkampioen Duke Kahanamoku uit Hawaï.[9] Pas in de jaren vijftig en zestig is het golfsurfen voor de kust van Hawaï, Californië en Australië sterk in opkomst. Technologie bleek jarenlang het belangrijkste obstakel. Surfboards waren groot, zwaar en moeilijk om op te surfen. De ontwikkeling van lichtere en kleinere surfboards maakte de sport meer toegankelijk (Booth, 2005).

De opkomst van het golfsurfen past goed in het tijdsbeeld van de jaren zestig waarin tegenbewegingen in jeugdculturen sterk in opkomst zijn. Jongeren zetten zich af tegen de heersende normen en waarden. Volwassenen zien golfsurfen in die tijd vooral als nutteloos en tijdsverspilling. Om iets aan het negatieve imago van het golfsurfen te doen, gaan surfers begin

jaren zestig de eerste surf- en lifesavingwedstrijden vanuit een soort verenigingsstructuur organiseren (Booth, 2005). Zo ontstaan de eerste kleine regionale surfassociaties die deze competities reguleren en controleren. Volgens Booth (2005) wilden de surfers die in die tijd aan competities deelnamen, vooral als gewone sporters worden beschouwd. Al in 1961 wordt aan de westkust van de Verenigde Staten de Western Surfing Association opgericht. In 1963 wordt Surfing Australia opgericht als een nationaal overkoepelende organisatie voor golfsurfen.[10] Hoewel de surfsport in Europa op dat moment nog niet zo zichtbaar is als in de surflanden van het eerste uur, volgden de eerste overkoepelende Europese surforganisaties al snel.[11]

Het ontstaan van gereguleerde en gecontroleerde strijd en competitie vanuit oorspronkelijk veelal lokale sportachtige activiteiten in gestandaardiseerde sporten met internationale erkenning wordt sportificatie genoemd (o.a. Elias en Van Bottenborg in Kunnen, 2002). Na het ontstaan van lokale surforganisaties is een ander voorbeeld van sportificatie zichtbaar in 1964 tijdens het eerste wereldkampioenschap golfsurfen in de buurt van Sydney. Tijdens dit evenement wordt de International Surfing Federation opgericht met als doel de verschillende surflanden dichter bij elkaar te brengen en om de twee jaar een wereldkampioenschap golfsurfen te organiseren.[12] Sportificatie wordt gezien als een onderdeel van het moderniseringsproces dat veel sporten doormaken en speelt zich in toenemende mate af op het internationale vlak in een geglobaliseerde sportwereld (Kunnen, 2002). Globalisering is een voortdurend proces van wereldwijde verspreiding van economische, politieke en culturele aspecten (vlg Donelly, 1996). Aan de ene kant kan globalisering leiden tot meer homogeniteit en uniformiteit. Aan de andere kant kan het op regionaal niveau, als gevolg van lokale invloeden, juist tot een grotere verscheidenheid aan verschijningsvormen leiden (vlg Van Bottenburg, 2003). Ook in de golfsurfsport was dat het geval. De standaardisering naar één uniforme surfstijl verloopt in het begin allerminst vlekkeloos. Er waren in het golfsurfen diverse regionale varianten ontstaan. Het verschil tussen twee surfgrootheden Californië en Australië, bijvoorbeeld: Australiërs wilden de golven snel en explosief bevaren terwijl de Californiërs meer zochten naar artistieke expressie (Booth, 2005). De discussies leidden tot veel ontevredenheid bij surfers waardoor er eind jaren zestig een sterke afname van het competitieve surfen was.

Vanaf midden jaren zeventig raakt het golfsurfen steeds verder geïnstutionaliseerd en gesportificeerd.[13] Momenteel is de ISA bezig met een intensieve lobby om het golfsurfen op de Olympische Spelen te krijgen. In 1997 is de ISA officieel tot de olympische beweging toegetreden. Nieuwe sporten worden maar zeer beperkt toegelaten tot de Olympische Spelen, maar voor de ISA is het een kans om het golfsurfen verder te ontwikkelen en onder de aandacht van een breder publiek te brengen. Bovendien zou het toevoegen van golfsurfen een meerwaarde voor de Olympische Spelen zijn. Door de toevoeging van golfsurfen aan het olympisch programma kan een nieuw en breder publiek bereikt worden (vlg Aguerre, 2008).

5.2.2 Commercialisering en professionalisering

Naast sportificatie zijn commercialisering en professionalisering ook belangrijke elementen van het moderniseringsproces in sport. Kunnen (2007) plaats een belangrijke kanttekening bij de veronderstelde relatie tussen deze veranderingsproces-

sen. Deze processen staan in interactie met elkaar, maar kunnen zeker niet in een bepaalde volgorde worden geplaatst. Het ene veranderingsproces hoeft geen voorwaarde te zijn voor het ontstaan van het andere.

Eind jaren zestig begint de mogelijkheid om met het beoefenen van golfsurfen geld te verdienen langzaam toe te nemen. Commercialisering en professionalisering doen langzaam hun intrede in het golfsurfen. Het zijn dan nog voornamelijk plaatselijke initiatieven, gesteund door kleine sponsoren, voor de kust van Hawaï, Californië en Australië (Booth, 2004). Vanaf het moment dat de eerste surfers gesponsord worden, raakt de golfsurfsport in toenemende mate gecommercialiseerd en geprofessionaliseerd. Tegenwoordig zijn er honderden golfsurfers die kunnen leven van de inkomsten van sponsoren en prijzengeld.[14]

Kunnen (2007) ziet commercialisering als het aanwenden en aanpassen van de sport voor het vergroten van de inkomsten van de sporters en/of de sportorganisaties. In dit hoofdstuk wordt commercialisering veel breder opgevat, want ook een sport zelf kan gebruikt worden om producten en diensten te verkopen of te promoten. Kunnen (2002) spreekt van commodificatie wanneer een sport zelf geschikt is als product voor massaconsumptie. Tegenwoordig worden er niet alleen surfboards verkocht, maar door *brand difersification* is er een hele kledinglijn en accessoires passend bij het imago en de leefstijl van het golfsurfen te koop. Dit is te vergelijken met de verkoop van voetbalshirtjes en fanartikelen van internationale topvoetbalclubs.

Met professionalisering wordt in dit onderzoek niet alleen de overgang van onbetaalde naar betaalde sportbeoefening bedoeld. Ook het op professioneel niveau brengen van trainingsfaciliteiten, (medische) verzorging en begeleiding zijn onderdeel van het professionaliseringsproces. Commercialisering en professionalisering kunnen niet los van elkaar gezien worden. Belangrijk is om in navolging van Kunnen (2007) te wijzen op de wisselwerking tussen commercialisering en professionalisering. Wanneer er geld beschikbaar komt, kunnen surfers zich intensiever toeleggen op het verder ontwikkelen en verbeteren van hun vaardigheden. Het surfniveau neemt toe, de sport wordt sneller en spectaculairder. Waardoor de aantrekkelijkheid voor sponsors en investeerder wordt vergroot.

In 1976 wordt er een overkoepelende organisatie opgericht die de belangen van surfprofessionals gaat behartigen en de diverse wedstrijden om prijzengeld gaat coördineren. Rond 1984 coördineert de Association of Surfing Professionals (ASP) ruim twintig internationale surfwedstrijden over de hele wereld.[15] Midden jaren negentig wordt de World Championship Tour gestart om een duidelijke lijn te scheppen in het toegenomen aantal internationale surfwedstrijden.[16] Volgens de ASP zijn er momenteel wereldwijd zo'n duizend surfers actief tijdens internationale wedstrijden.[17] Het opzetten van de World Championship Tour, een serie van tien topsurfwedstrijden georganiseerd op de beste locaties over de hele wereld, is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen de ASP en enkele grote commerciële partijen. Deze commerciële partijen zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de wedstrijden. In de wedstrijdplanning wordt rekening gehouden met de

beste periode voor goede golven op een bepaalde locatie. Er wordt zelfs een wachttijd ingevoerd, zodat er kan worden gewacht op perfecte surfcondities. Hierdoor wordt de kans vergroot dat 's werelds beste surfers op de mooiste surflocaties van de wereld op perfecte golven surfen. Meestal is commodificatie nauw verbonden met vormen van mediatisering. Mediatisering is het proces waarin sporten zich steeds meer richten op de entertainmentfunctie. De media zelf spelen ook een belangrijke rol. Regie, cameravoering en andere technische hulpmiddelen, zoals slow-motionbeelden en close-ups, worden gebruikt om bepaalde acties te beklemtonen (vgl Kunnen, 2007). Dit neemt duidelijke vormen aan van spectacularisatie, dat wil zeggen een reorganisatie van sportactiviteiten om meer aandacht te vestigen op dramatischische, controversiële, emotionele en confronterende aspecten van het sportgebeuren (Miller e.a. 2001 in Kunnen, 2007). Commerciële belangen kunnen daardoor worden versterkt (vgl Kunnen, 2007). Wanneer een sport in grote mate geschikt is als kijksport is dit een kans voor de commerciële partijen om (wereldwijde) aandacht te genereren voor hun (surf)producten.

De golfsurfsport is onder aanvoering van de ASP en andere belanghebbenden aantrekkelijker gemaakt als kijksport. Volgens Stranger (2010) is dit een belangrijk onderdeel van de marketingstrategieën van de grote commerciële partijen in de golfsurfsport. Die verder nog zijn te herkennen aan het sponsoren van grote aantallen talentvolle surfers; het uitgeven van *high quality*-surfvideo's en surfmagazines en het opzetten en ondersteunen van websites over golfsurfen. Dit soort marketingstrategieën dragen bij aan het vergroten van de merkbekendheid en de promotie van de surfproducten van de commerciële partijen.

Dat commerciële belangen een grote rol spelen in het golfsurfen, blijkt uit de omzetcijfers van golfsurfproducten en materialen. Volgens de Surf Industrie Manufacturers Association (SIMA), de overkoepelende organisatie voor leveranciers van golfsurfproducten, is de omzet van golfsurfproducten en -materiaal wereldwijd gestegen van ongeveer 4,5 biljoen dollar in 2002 naar bijna 7,5 biljoen dollar in 2006. De SIMA presenteert elke twee jaar de verkoopcijfers van golfsurfproducten en materiaal. De verkoopcijfers van 2008 laten een lichte stagnatie zien, maar daar staat een daling van de gehele retailindustrie tegenover. Volgens de SIMA is de forse omzettoename met name te verklaren door twee belangrijke ontwikkelingen: *brand difersification* en de toename van het aantal vrouwen die de laatste jaren met golfsurfen zijn begonnen.

5.3 De ontwikkeling van het golfsurfen in Nederland

Ondanks dat er in de jaren zeventig nog geen surfboards werden verkocht in Nederland, werd het golfsurfen langzaam iets bekender. De Maasvlakte, Domburg, Wijk aan Zee, maar met name Schevingen zijn de bekendere plaatsen met een voor Nederlandse begrippen lange surfhistorie. De eerste surfboards werden zelfgemaakt of uit Engeland gehaald. Met de komst van de eerste golfsurfers in Scheveningen, begin jaren zeventig, ontstonden ook kwesties over regelgeving en veiligheid. Er mocht alleen gesurft worden voor tien uur 's morgens of na zeven uur 's avonds en bovendien werd

golfsurfen in de Noordzee als erg gevaarlijk beschouwd. Om de situatie voor surfers te kunnen verbeteren, is in 1973 met erkenning van de ISA de Holland Surfing Association opgericht als een nationaal vertegenwoordigende organisatie voor golfsurfers.[18] Inmiddels was er in Europa een kleine competitie aan het ontstaan. Door de oprichting van de HSA en het organiseren van een nationaal kampioenschap werd het ook mogelijk om deel te nemen aan internationale surfwedstrijden georganiseerd door de ISA en ESF. Met de oprichting van de HSA en het ontstaan van een nationale competitie, komen de eerste sporen van sportificatie van het golfsurfen in Nederland aan het licht.

5.3.1 De opkomst van golfsurfen in Nederland

Pas in de jaren negentig begint het golfsurfen in Nederland te groeien tot enkele honderden surfers, voornamelijk woonachtig aan de kust. De eerste beoefenaars van het golfsurfen moeten in die tijd nog alles zelf uitvinden.

> *"Ik kwam in Scheveningen wonen en zag daar een paar surfers in het water. […] Het bleek dat je ontzettend veel doorzettingsvermogen nodig had. Het is een gevecht met jezelf. Er was nog helemaal niks georganiseerd, geen surfschool niks, 't was gewoon lekker klooien in het water" (Stef).*

Kunnen (2007) stelt dat sporten niet uit zichzelf veranderen, maar als gevolg van het handelen van leden van de sportwereld zelf. Dat geld zeker voor sporten die zich in de beginfase bevinden, zoals het golfsurfen begin jaren negentig in Nederland. Vooral in de pioniersfase komt het erg aan op het individueel handelen van enkele enthousiastelingen. Sommige beoefenaars zijn al meer dan tien jaar actief in het golfsurfen en hebben zichzelf 'de fijne kneepjes' geleerd. Tegenwoordig zijn er legio mogelijkheden voor nieuwkomers in de golfsurfsport. Volgens de HSA waren er tien jaar geleden nog maar drie surfscholen in Nederland.[19] Inmiddels zijn er zeventien surfscholen bij de HSA bekend.

> *"Ik kwam al jaren hier op het strand, maar de laatste twee jaar zag ik steeds vaker golfsurfers in de zee. Ik wilde het eigenlijk ook wel eens proberen. Een verkoper in de surfwinkel zei tegen mij: 'Dan zou ik eerst maar eens surfles nemen. Als je voor het eerst op wintersport gaat, neem je toch ook skiles'" (Daan).*

Met dit voorbeeld is de modernisering van het golfsurfen goed zichtbaar. Processen van sportificatie hebben het golfsurfen toegankelijker gemaakt. De introductie kan plaatsvinden onder deskundige begeleiding waardoor de eigen veiligheid en die van anderen wordt vergroot.

De laatste vier, vijf jaar is het aantal beoefenaars van de golfsurfsport in Nederland explosief gestegen. De HSA schat het aantal actieve golfsurfers in Nederland tussen 8.000 en 10.000. De toegenomen populariteit van het golfsurfen wordt ook door de respondenten herkend. Met name de respondenten die al langere tijd actief zijn, kunnen het verschil goed aangeven. Het merendeel benoemde het toegenomen aantal surfers in het water. Exacte deelnamecijfers zijn moeilijk te

achterhalen. De surfsport verschilt van de meer traditionele sporten waarbij een lidmaatschap van een sportbond om te kunnen sporten nog steeds heel gangbaar is. "Ik zou niet weten waarom ik lid moet worden. De zee is toch van iedereen?" Deze uitspraak is min of meer kenmerkend voor veel beoefenaars van leefstijlsporten die niet graag gebonden zijn aan een verbond of vereniging. De HSA heeft momenteel zevenhonderd leden. Volgens de HSA is het merendeel daarvan al jaren lid. Het ledenaantal is in vergelijking met het geschatte aantal beoefenaars van de golfsurfsport vrij laag. De HSA behoort daarmee tot de kleinere sportbonden in Nederland. Beoefenaars van meer traditionele sporten zijn bekend bij bonden of organisaties en daardoor relatief eenvoudig te meten. Dit ligt veel moeilijker bij deelnemers van leefstijlsporten, deze zijn meer informeel georganiseerd en vinden met name plaats in losse verbanden (vlg Salome, 2009).

Verdere sportificatie van het golfsurfen is duidelijk zichtbaar in twee ontwikkelingen binnen de wedstrijdsport in Nederland. Ten eerste de opzet van de Dutch Surf Tour die door de HSA wordt gecoördineerd. De Dutch Surf Tour bestaat uit drie wedstrijden waarvan er twee in Nederland plaatsvinden en één op een goede surflocatie in Frankrijk. De Dutch Surf Tour bestaat nu twee jaar en heeft naamsponsoring van een Nederlands surf- en snowboardmerk dat zich na het snowboarden nu wil richten op het golfsurfen. Ten tweede krijgen steeds meer wedstrijdsurfers een professionelere trainingsaanpak om met de (internationale) top mee te kunnen. Een van de geïnterviewden krijgt volledige ondersteuning van diverse sponsors, zodat hij zich fulltime met golfsurfen bezig kan houden. Een duidelijk voorbeeld van de wisselwerking tussen commercialisering en professionalisering wordt hierin zichtbaar. Het ene proces is geen voorwaarden voor het ontstaan van het andere, maar ze treden min of meer gelijktijdig op en kunnen elkaar versterken. Volgens de HSA neemt het aantal wedstrijddeelnemers bij de senioren nog niet echt toe, de groei van de wedstrijdsport zit momenteel vooral bij de junioren.[20] Sportificatie kan gezien worden als een continu proces. Vanuit dit oogpunt is de sportificatie van het golfsurfen in Nederland in volle gang.

5.3.2 Commodificatie en popularisering

In de voorafgaande paragrafen is beschreven hoe processen van sportificatie, commercialisering en professionalisering hun uitwerking hebben gehad op de ontwikkeling van het golfsurfen. Dergelijke processen kunnen in veel gevallen in verband worden gebracht met de wijze waarop de laatste jaren met het golfsurfen kennis wordt gemaakt. Door processen van commercialisering en commodificatie is het golfsurfen steeds bekender geworden. Bovendien kunnen mensen eenvoudig kennismaken met golfsurfen door de vele surfscholen die de laatste jaren aan de Nederlandse kust zijn ontstaan.

> *"Ik wilde het gewoon wel eens proberen en ben met een paar vrienden naar een surfschool gegaan" (Barry).*

Daarnaast is er een groot aanbod van geheel georganiseerde surfvakanties, die met name voor beginners erg aantrekkelijk zijn.

"Tijdens een surfkamp in Frankrijk heb ik het surfen ontdekt. We wilden graag naar de zon en tegelijkertijd iets actiefs doen. We hadden elke morgen surfles. Na die week kon ik er nog helemaal niks van. Het bleek ontzettend moeilijk! Maar die hele sfeer, zon, zee en strand. Ja, ik was op slag verliefd" (Nienke).

Veel beoefenaars die in een vroeg stadium met golfsurfen kennismaakten, zijn vaak in het buitenland met de sport in aanraking gekomen.

"Tijdens een rondreis in Australië heb ik het voor het eerst gedaan" (Frank).

Pas bij terugkomst in Nederland komen ze er achter dat ook in de Noordzee aan golfsurfen wordt gedaan.

Reisorganisaties gespecialiseerd in jongerenreizen zijn de laatste jaren steeds meer surfvakanties gaan aanbieden. In sommige gevallen gaat het om branchevreemde commerciële partijen die in samenwerking met organisaties uit de surfsport deze surfreizen organiseren. Daarbij wordt slim ingespeeld op het imago dat het golfsurfen met zich meebrengt. Dit is een voorbeeld van commodificatie, want de sport wordt hier gebruikt om producten en activiteiten te verkopen en te promoten. Een ander voorbeeld van commodificatie is zichtbaar in de opkomst van de strand- en beachsportevenementen, waarbij golfsurfen natuurlijk niet kan ontbreken.

"Ik zag een flyer van 'Babes on boards'. Een speciale surfdag voor meiden. Daar ben ik toen eens gaan kijken" (Sabine).

Dit soort activiteiten worden mede georganiseerd en gesponsord door surfmerken en zijn er op gericht om mensen kennis te laten maken met nieuwe sportactiviteiten en de afzetmarkt voor producten en materiaal te vergroten.

De meeste respondenten die al vroeg kennismaakten met de surfsport zeggen het jammer te vinden dat het golfsurfen momenteel zo populair is. Ze ervaren de commercialisering en commodificatie van het golfsurfen vooral als nadelig. De toegenomen drukte in de line-up, de plek in zee waar surfers wachten op binnenkomende golven, wordt dan ook niet door iedereen als positief ervaren.

"Voordelen? Ja, voor de surfshops, die verkopen meer, maar surfers die al langer bezig zijn ondervinden alleen de drukte in het water en liggen in zee met irritante, dobberende mensen" (Daniël).

Ondanks dat er door sommige respondenten veel kritiek wordt geuit op de gevolgen die de populariteit van het golfsurfen met zich meebrengt, is er ook begrip voor de situatie. Iedereen heeft zelf ook veel geoefend om het golfsurfen onder de knie te krijgen.

"Ik vind het niet vervelend. Ik ben zelf ook zo begonnen" (Les).

Volgens sommige respondenten zijn er ook voordelen van de ontwikkeling die het golfsurfen in Nederland doormaakt. Doordat er meer surfshops zijn, is bijvoorbeeld de keuzemogelijkheid in materiaal veel uitgebreider.

"Vroeger moest ik voor specifiek surfmateriaal naar het buitenland" (Stef).

Daarnaast is er ook een grote groep beoefenaars werkzaam in de surfbranche die op enigerlei wijze probeert te verdienen aan de golfsurfsport. Deze groep draagt zelf bij aan de commercialisering en profiteert van de populariteit van het golfsurfen. Hetzij als surfinstructeur, houder van een surfschool of een eigenaar van een surfwinkel. Of zoals een van de respondenten, een professioneel golfsurfer, zei:

"Het is druk in het water, maar ik gun iedereen dat plezier. Hoe meer mensen surfen, hoe meer kansen dat voor mij biedt" (Ian).

De groei van de golfsurfsport brengt voor- en nadelen voor de beoefenaars met zich mee. De volgende paragraaf gaat verder in op de consequenties voor de wijze waarop de golfsurfsport wordt beoefend en beleefd.

5.4 Gevestigden en nieuwkomers

Enkele jaren geleden werd het golfsurfen in Nederland alleen nog beoefend door enkele honderden surfers, voornamelijk woonachtig aan de kust. Tegenwoordig kan het op goede surfdagen op bepaalde locaties erg druk worden in het water. Elias (1969) heeft een theorie ontwikkeld over de relaties tussen gevestigden en buitenstaanders. Buitenstaanders zijn de nieuwkomers die net met golfsurfen kennis hebben gemaakt en gevestigden zijn de beoefenaars die al in een vroeg stadium met golfsurfen kennismaakten. Elias (1969) beschrijft twee groepen in een samenleving die nauwelijks van elkaar verschillen, maar zich wel tegen elkaar verzetten. Volgens Elias (1969) heeft dat te maken met een verschil in tradities en gewoonten.

Voor zowel gevestigden als nieuwkomers speelt de omgeving waarin de sport wordt beoefend een belangrijke rol. Het in de natuur zijn en de natuur ervaren is onderdeel van de beleving. De beleving en ervaring van de natuurlijke

elementen, in dit geval de zee en de weersomstandigheden, zijn in grote mate van invloed op de beleving. De zee met stromingen waarin de golven variëren in hoogte en kracht. Weersomstandigheden, warm, koud, regen of windkracht het zijn elementen die voor de meeste respondenten bijdragen aan de (intense) beleving van het golfsurfen.

"Je hebt er weinig voor nodig. Je board, wetsuit en de zee. Ik hou heel erg van de zee. Je rent de zee in en je hebt een leuke tijd. In het water zijn is rustgevend en tegelijkertijd inspannend. Het is voor mij een soort speeltuin, gewoon leuk!" (Nienke).

"Het gevoel wanneer je een golf pakt en je voelt de kracht van de zee. Dat is onbeschrijfelijk. Ik geniet er zo van. Je bent lekker buiten bezig in het water. Ik kan het nog helemaal niet zo goed, maar elke keer weer is het een strijd met jezelf en de zee" (Louis).

Deze belevingswijze van de ruimte is kenmerkend voor beoefenaars van bepaalde leefstijlsporten. Een vergelijking is mogelijk met leefstijlsporten als snowboarden of kitesurfen die zich ook in een meer natuurlijke omgeving afspelen. Maar ook voor de beoefenaars van leefstijlsporten die zich in een meer stedelijke omgeving afspelen, zoals parcours of skateboarden, speelt de ruimtelijke beleving een grote rol. Naast het ervaren van de natuurlijke omgeving blijken de uitdaging, de 'strijd' met het water, je eigen grenzen opzoeken en jezelf verbeteren, voor zowel nieuwkomers als gevestigden belangrijke elementen van de beleving van het golfsurfen. Golfsurfen is meer individueel belevingsgeoriënteerd, waarbij natuurlijke elementen en lichaamservaring een belangrijke rol spelen.

"Ik wil gewoon beter worden en het echt onder de knie krijgen. Ik surf nog niet veel golven tijdens een sessie, maar elke is er een! Ik weet niet wat het is maar het geeft een enorme kick" (Marit).

"Ik vind het gewoon vet! Eigenlijk begin het avontuur al als je op het strand staat en je het water in gaat. De golven hebben een hele andere dimensie als je er midden inzit. […] Het is vooral de uitdaging. Met windsurfen sprong ik backloops. Dat was relatief gemakkelijk in vergelijking met golfsurfen. Het is echt het moeilijkste wat ik ooit heb geprobeerd" (Daniël).

"Het is altijd weer een uitdaging. Je hebt iedere golf weer een enorm gevoel met die elementen. Ik kan echt elke keer leren, momenten van adrenaline hebben en zoeken naar beheersing en controle" (Stef).

De wijze waarop en hoe snel verschillende respondenten met golfsurfen kennis hebben gemaakt, verschilt. Desondanks blijken gevestigden en nieuwkomers veel overeenkomsten te hebben in de wijze waarop het golfsurfen en met name de

momenten in de zee worden beleefd. Hoewel nieuwkomers veelal dezelfde beleving en passie voor golfsurfen hebben als de gevestigden, klikt het veelal niet tussen beide groepen. Sommige gevestigden vinden het jammer dat de sport niet meer plaatsvindt onder een kleine groep liefhebbers. De beleving en ervaring van de (natuurlijke) omgeving is anders met een klein select gezelschap dan wanneer je dit beleeft in een grote groep. Beoefenaars die al in een vroeg stadium met golfsurfen kennismaakten, klagen over de roekeloosheid van sommige nieuwkomers, het gebrek aan kennis van de surfetiquette en mede als gevolg hiervan de veranderde sfeer in het water. Bovendien wordt door de toegenomen drukte in het water de vrijheid van voortbewegen beperkt.

> *"Het is veel drukker geworden in het water. Op de bekende plekken was het altijd wel een beetje druk, maar niet zo belachelijk druk als nu. Je kan dan bijna geen golf meer pakken. Het is net een slalomcircuit. Je moet dan echt plekken gaan vermijden" (Daniël).*

In de interviews kwam het veiligheidsaspect regelmatig ter sprake. Veelal wordt daarbij het verwijt gemaakt dat die ander een nieuwkomer is en zich niet aan de surfregels houdt. Er zijn een aantal universele surfregels of afspraken. Wanneer iedereen zich aan deze surfregels houdt, kunnen de sfeer in het water en de veiligheid van golfsurfers positief beïnvloeden. Deze ongeschreven 'spelregels' hebben te maken met wie voorrang heeft op een binnenkomende golf en hoe je je behoort te gedragen in het water. Met name de gevestigde beoefenaars klaagden nogal eens over nieuwkomers die niet bekend zijn met deze regels of er zich niet aan houden en daarmee hun eigen veiligheid, of die van een ander, in gevaar brengt.

> *"Ik snap dat iedereen het wil leren, maar waarom gaan ze precies oefenen waar de golven het best zijn? Daar hebben zij niks aan en ze liggen anderen in de weg" (Frank).*

De meeste ervaren beoefenaars zeiden op enigerlei wijze te laten blijken dat ze beter een andere plek kunnen uitzoeken om het surfen te oefenen.

> *"Wanneer beginners op een plek liggen die niet geschikt is voor hun, dan vertel ik dat ze beter ergens anders kunnen gaan liggen. Zij pakken geen golf en liggen mij in de weg" (Sabine).*

Enkele respondenten gaven aan dat surfscholen in hun lessen meer aandacht zouden moeten besteden aan het uitleggen en verduidelijken van de surfregels. Sommige nieuwkomers of onervaren beoefenaars zijn zich er nog niet altijd van bewust dat ze hinderlijk bezig zijn. Anderen zijn bekend met bepaalde regels, maar weten nog niet precies hoe deze regels in de praktijk werken.

"Soms is het wel lastig. Ik vraag het dan maar gewoon: 'Kan ik hier liggen?' Ik doe mijn best om niet tot last te zijn, maar soms geven sommige surfers mij ook niet de kans om rustig een golf te pakken. Ze paddelen mee en hopen dat ik val, want dan kunnen zij die golf nemen." (Molly).

De nieuwkomers interpreteren deze kennismaking veelal als weinig hartelijk. Echter, sommige gevestigde beoefenaars vertelden over situaties tijdens het surfen waarin er een flinke strijd om de beste positie in het water was ontstaan of over het zogenaamd *snaken*. Het voor de beurt inpeddelen of het ongeoorloofd meesurfen op een golf. Dit geeft aan dat er ook onder de meer gevestigde beoefenaars soms enige onduidelijkheid is over de interpretatie van sommige surfregels waardoor de sfeer in het water negatief wordt beïnvloed.

"Ja, er is af en toe ook wel agressie. Een paar mensen snappen het niet helemaal, die denken dat de zee van hun is. Er liggen af en toe wel stelletje zuurbekken in het water" (Daniël).

In overeenkomst met de theorie van Elias (1969) blijkt dat ook gevestigde beoefenaars mensen in hun midden hebben die in negatieve zin afwijken van de standaard. Volgens Elias (1969) worden die afwijkende figuren veel eerder geïnterpreteerd als uitzonderingen die de regel bevestigen, doordat zij juist wel de regels hanteren. De gevestigden hebben enige status en respect opgebouwd die in stand word gehouden door de subgroep in hun midden. Bovendien hebben gevestigden een uitgebreider en hechter netwerk dan de nieuwkomers, waardoor zij veel minder snel dit negatieve stempel met zich meedragen. Hoewel beide groepen er niet bewust op uit zijn om de afstand te bewaren, is dat in sommige gevallen wel de uitkomst van hun gedrag (vlg Elias, 1969).

Op een goede surfdag kan het op bepaalde locaties erg druk worden. Op die momenten kunnen de informele surfregels van belang zijn om een goede sfeer in het water te behouden. Sommige beoefenaars gaan door de toegenomen drukte bepaalde surfplekken vermijden.

"We gaan daar bewust niet meer naar toe. Steeds vaker proberen we een nieuwe spot. De kwaliteit van de golven is ook van zoveel factoren afhankelijk dat kan echt per plek verschillen" (Sabine).

Het mijden van bepaalde surfplekken en de zoektocht naar andere surfspots lijkt voor sommige beoefenaars onderdeel te worden van de wijze waarop de sport wordt beoefend. Ook de HSA probeert door promotie en kennisoverdracht onder beoefenaars de spreiding van surfers over de hele Nederlandse kust te stimuleren.[21]

De toename van het aantal golfsurfers en de drukte op bepaalde locaties lijkt van invloed op de wijze waarop de golfsurfsport wordt beoefend en beleefd, maar hoeft niet al te negatief te worden geïnterpreteerd. Een belangrijk onderdeel van de beleving en wat door veel respondenten werd verteld, is de sfeer en de verbondenheid met elkaar in het water.

"Je hebt altijd contact met wat mensen. […] Je gunt elkaar zo'n golf" (Nienke).

5.5 Bemoeienis vanuit de overheid

De populariteit van strand en watersportactiviteiten is de laatste jaren flink toegenomen. Naast golfsurfers zijn er onder andere ook wind- en kitesurfers in de branding actief. Formele regelgeving en disciplinering gaan langzaamaan een steeds belangrijkere rol spelen bij het beoefenen van sportvormen in de openbare ruimte. Gemeenten willen met diverse maatregelen de orde en veiligheid van alle strandgasten waarborgen. Bij bepaalde weersomstandigheden kunnen zowel golf-, kite- en windsurfers goed uit de voeten in de Noordzee, maar de verschillende watersportactiviteiten vergen een ander gebruik van het 'speelveld' en kunnen elkaar daarbij nogal eens in de weg zitten.

"Laatst had een vriend van mij bijna iemand met zo'n vlieger over z'n surfboard heen."

Dit soort situaties zijn voor meerdere respondenten herkenbaar. Volgens de respondenten zouden beoefenaars van het kitesurfen hun positie in het water moeten aanpassen en meer rekening moeten houden met de specifieke condities die voor het golfsurfen nodig zijn.

"Die gasten moeten weer precies hier varen. Zij kunnen de hele zee gebruiken, maar juist hier heb je mooie golven lopen" (Frank).

Op drukke strandlocaties zou regelgeving, in de vorm van disciplinering, problemen tussen de verschillende watersportbeoefenaars kunnen voorkomen. De gemeente Den Haag heeft in de nieuwe nota Strandbeleid 2008 bepaalde tijd- en zoneringsafspraken vastgelegd voor beoefenaars van strand- en watersportactiviteiten.[22] De HSA is bij dit proces betrokken geweest en heeft de gemeente geïnformeerd en geadviseerd bij het opstellen van maatregelen. Verschillende sportdisciplines krijgen een eigen gebied toegewezen waar zij hun sport mogen beoefenen. Vanuit het veiligheidsaspect voor de reguliere standbezoeker zijn de maatregelen die de gemeenten nemen goed te begrijpen, maar ze worden niet door alle beoefenaars van het golfsurfen als plezierig ervaren.

"Je wilt niet aanlopen tegen beperkingen of zoneringen als je gaat surfen. Nu is het ook nog eens het hoogseizoen en mag je op bepaalde tijdstippen niet het water in. Eigenlijk interesseert het me geen reet. Ik ga surfen waar en wanneer ik wil!" (Stef).

Volgens Wheaton (2004) leiden vormen van regulering en institutionalisering veelal tot weerstand bij de beoefenaars van leefstijlsporten.

Bovenstaande uitspraak heeft betrekking op de situatie in Scheveningen waar sinds de invoering van de nieuwe nota Strandbeleid bepaalde tijd- en disciplineringsgsafspraken gelden. Het strand wordt verdeeld in verschillende zones waar de disciplines van golf-, kite-, en windsurfen terechtkunnen. Bovendien gelden er in de zomermaanden bepaalde tijdsafspraken waarop er gesurft mag worden. Het aantal mogelijkheden voor beoefenaars van het golfsurfen is door deze maatregelen flink teruggelopen.

"We liggen daar het hele jaar in het water en in de zomer gaan ze ineens moeilijk lopen doen. Ik bedoel, er kan amper iets gebeuren. Nederland is het land van de regels" (Daniël).

De maatregelen van de gemeente worden door de meeste beoefenaars van het golfsurfen overbodig gevonden. De maatregelen zijn genomen voor de veiligheid van alle strandbezoekers. Volgens een van de respondenten vormt het beoefenen van golfsurfen niet zo snel een gevaar voor de reguliere strandgasten.

"Zwemmers komen niet zo diep in de zee en bovendien op de momenten dat er vanwege mooi weer veel zwemmers zijn, staan er meestal toch geen golven" (Les).

Enkele beoefenaars wijzen op de situatie in andere landen, waar het volgens hen veel beter is geregeld. In bijvoorbeeld Frankrijk en Spanje wordt er onder toezicht op speciaal doorvoor aangewezen en afgezette stukken kust gezwommen. Sommige respondenten vinden het vreemd dat het in Nederland juist andersom is.

"Surfers moeten hier op een klein stukje surfen waar het gedoogd is en verder mag je wel overal zwemmen. Zwemmers zijn juist degene die niks van de zee weten" (Ian).

Op enkele plaatsen in Nederland is zelfs al (eens) een totaal verbod op golfsurfen ingevoerd. Zo ook op een bepaalde locatie in Scheveningen waar al sinds de jaren zeventig met specifieke weersomstandigheden mensen vanuit heel Nederland komen golfsurfen. Volgens de reddingsdiensten is die plek onveilig door gevaarlijke stromingen en voor hulpdiensten niet goed te bereiken. Dit besluit stuitte op veel onbegrip bij de beoefenaars van het golfsurfen.

"Als ik hier al niet mag surfen omdat het gevaarlijk is, dan hoef ik ook al helemaal niet meer naar het buitenland" (Frank).

De invoering van regelgeving en disciplinering vanuit de overheid druist voor een bepaalde groep beoefenaars in tegen de gehele beleving van het golfsurfen. Dit blijkt ook uit de uitspraken van de respondenten. Mogelijk dat het surfen op plekken met een surfverbod of verhoogd veiligheidsrisico de beleving bij sommige beoefenaars kan versterken. Hoewel dit risico voor de eigen veiligheid en met name in Nederland door de meeste respondenten niet zo wordt ervaren. De beleving van risico's is in dit hoofdstuk verder niet onderzocht.

Door de grote toestroom van nieuwe beoefenaars die met het golfsurfen kennis willen maken, gaat het veiligheidsaspect een steeds grotere rol spelen. Beoefenaars die in de jaren negentig kennismaakten waren vooral op zichzelf aangewezen. Tegenwoordig krijgen surfscholen de verantwoordelijkheid over een groep cursisten. De HSA heeft richtlijnen opgesteld voor het maximaal aantal deelnemers per les en de zichtbaarheid van instructeurs en deelnemers. In samenspraak met de gemeente Den Haag zijn er in Scheveningen specifieke lesgebieden aangewezen. Naast tijd- en disciplineringsafspraken voor alle beoefenaars, wordt de HSA door overheden verantwoordelijk gehouden voor het opstellen en waarborgen van kwaliteitseisen ten aanzien van surfscholen. In eerste aanleg werd de HSA opgericht om de organisatie rondom wedstrijden te coördineren. Verdere sportificatie is in dit geval niet alleen van binnenuit gedreven, maar ook allerlei externe invloeden spelen een rol in de verdere modernisering van een sport en een sportbond.

Daarnaast is er nog een andere vorm van bemoeienis zichtbaar. Sommige kustplaatsen gebruiken de hippe en jonge uitstraling van het golfsurfen en andere strand- en watersportactiviteiten als strategische vorm van citymarketing. De sport wordt gebruikt om de stad of kustplaats te promoten. Dit kan ook als een vorm van commodificatie gezien worden. De gemeente Den Haag heeft bijvoorbeeld de oprichting van een 'surfdorp' aan het strand van Scheveningen gestimuleerd.

"Ik snap eigenlijk niet waar ze mee bezig zijn. Wat willen ze ermee? Toeristen trekken? […] Het is al zo druk!" (Daniël).

Enerzijds ervaren de beoefenaars dat regelgeving en disciplinering de mogelijkheden voor golfsurfen steeds verder inperken. Er zijn meer mensen gaan golfsurfen terwijl de beschikbare ruimte steeds vaker aan regels is gebonden. Anderzijds probeert diezelfde gemeente op verschillende wijze de golfsurfsport te stimuleren en te profiteren van het imago dat golfsurfen met zich meebrengt. Dit komt op sommige beoefenaars enigszins tegenstrijdig over.

FOTO: MAARTEN HUISMAN

Enkele respondenten zijn minder negatief over de bemoeienis van de overheid. De aandacht voor golfsurfen bij beleidsverantwoordelijken kan ook een positieve uitwerking hebben. Ze hopen dat er meer geld beschikbaar komt voor het behoud en de verbetering van het golfsurfen in Nederland.

> *"Misschien dat op deze manier een kunstmatig rif voor de kust bespreekbaar wordt. Je beschermt de kust en je creëert een goede plek voor surfers" (Daniël).*

Door kustbescherming en commerciële belangen (uitbreiding maasvlakte) zijn eerder al surfspots verloren gegaan. Bovendien vormen plannen voor grote windmolenprojecten in de Noordzee ook een bedreiging voor het golfsurfen in Nederland.

5.6 Discussie en conclusie

Vanuit een internationaal perspectief blijkt sportificatie reeds in grote mate plaats te hebben gevonden en heeft het golfsurfen zich als volwaardig geïnstutionaliseerde sport ontpopt. Hoe de groei en ontwikkeling van de surfsport precies verklaard kan worden, is moeilijk te achterhalen. In navolging van Stranger (2010) kan worden geconcludeerd dat strate-

gische promotionele marketingtechnieken ten behoeve van de golfsurfsport en de daarmee gepaard gaande aandacht voor de leefstijl en het imago van het golfsurfen zijn uitwerking op de wereldwijde populariseringvan het golfsurfen heeft gehad. De groeiende commercialisering en professionalisering op internationaal vlak in combinatie met structurele media-aandacht heeft een stimulerende uitwerking op de ontwikkeling en verspreiding van deze sportactiviteit over de wereld gehad. In de golfsurfsport zijn deze krachtige voorstuwende processen voornamelijk geïnitieerd door verschillende (commerciële) organisaties in de golfsurfsport zelf. De situatie in Nederland kan niet los worden gezien van de ontwikkelingen die zich op internationaal vlak hebben afgespeeld. Echter, in Nederland is de golfsurfsport in vergelijking met de rest van de wereld betrekkelijk laat tot ontwikkeling gekomen. Momenteel maakt de golfsurfsport hier een snelle groei door. De modernisering van het golfsurfen is in volle gang. Processen van sportificatie, commercialisering en professionalisering zijn zowel door interne als externe invloeden gevoed.

Deze versporting van het golfsurfen heeft zijn weerslag op de manier waarop de sport wordt beoefend en beleefd. Enerzijds ontleent het golfsurfen zijn kwaliteit in belangrijke mate aan de beleving van sportbeoefening in de natuurlijke omgeving. Anderzijds tast de verhoogde druk op de ruimte door een steeds grotere wordende groep beoefenaars diezelfde natuurlijke beleving en vrijheid ook aan. De populariseringvan het golfsurfen heeft een aantal indirecte nadelen voor de beleving van de sportbeoefening. Grote concentraties golfsurfers op dezelfde tijd en plaats geeft een verhoogde druk op de beschikbare ruimte en omgeving. Dit leidt vervolgens tot disharmonie tussen verschillende typen beoefenaars van het golfsurfen en tussen beoefenaars van andere watersportactiviteiten als gevolg van beperkt beschikbare ruimte. De vrijheid van voortbewegen in het water wordt hierdoor beperkt en er kunnen onveilige situaties ontstaan. Vanuit het oogpunt van veiligheid is de aandacht bij beleidsverantwoordelijken goed te begrijpen. Niet alleen omdat het gaat om de veiligheid van beoefenaars van golfsurfen, maar het gaat ook om de veiligheid van alle strand/watersporters en reguliere strandgasten.

In overeenkomst met Wheaton (2004) hebben regulerings- en disciplineringsmaatregelen tot veel weerstand bij de beoefenaars van het golfsurfen geleid. Wanneer gemeenten sporten op een bepaalde locatie wil behouden of stimuleren, lijkt voorzichtigheid met de invoering van bepaalde maatregelen dan ook noodzakelijk. Enerzijds staat de groeiende aandacht voor strand- en watersportactiviteiten niet altijd in goede verhouding tot de beperkt beschikbare ruimte en de oorspronkelijke beleving. Anderzijds heeft de drukte in het water de zoektocht en het leren kennen van nieuwe surfspots in de hand gewerkt. Dit kan gezien worden als een nieuwe verschijningsvorm en verrijking voor de sportbeoefening.